

Paraziter Enfeksiyonlar

Mehmet KIYAN¹
Ender DURUALP²
Lügen Ceren GÜNEŞ³

GİRİŞ

Paraziter enfeksiyonlar, sosyoekonomik koşulları kötü olan, iyi eğitilmemiş, gelişmemiş veya gelişmekte olan toplumlarda önemli bir halk sağlığı sorunudur. Bu nedenle, bu hastalıkların önlenmesinde, sağlık kuruluşlarının ve sağlık çalışanlarının olduğu kadar ülkede politika üretenlerin de yaşam standartlarını yükseltmeye ve çevre koşullarını iyileştirmeye yönelik yoğun çabalarına gereksinim vardır. Parazitler içme ve kullanma suları ile tuvaletlerin sağlığa uygun olmadığı, kişisel temizlik kurallarına uyulmayan bölgelerde sık görülür. Sosyoekonomik ve çevre koşulları iyi olmayan toplumlarda kolaylıkla yayılarak çok sayıda insana bulaşır ve hastalık yapar. Paraziter enfeksiyonlar çocuklarda büyüme ve gelişme geriliğine, yetişkinlerde ise iş kaybına neden olur. Türkiye’de de çevre koşulları iyi olmayan bölgelerde özellikle okul çağındaki çocuklarda paraziter enfeksiyonlar yüksek oranlarda görülmektedir.

Çevre koşullarının düzeltilmesi denildiğinde herhangi bir şekilde insan ve hayvan dışkısının toprağa ve suya karışmasının önlenmesi, tuvaletlerin kanalizasyon sistemine bağlı olması, tuvaletlere temiz kullanma suyunun borularla

¹ Prof. Dr., Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Temel Tıp Bilimleri Bölümü Tıbbi Mikrobiyoloji AD.,
kiyan@medicine.ankara.edu.tr

² Prof. Dr., Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Çocuk Gelişimi Bölümü,
endora2212@hotmail.com

³ Arş. Gör., Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Çocuk Gelişimi Bölümü, Doktora Programı Öğrencisi, Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Çocuk Gelişimi AD.,
lugencerengunes@gmail.com

SORU

1. Paraziter enfeksiyonlarından korunmak için alınacak önlemler nelerdir?
2. Parazitlerin bulaşma yolları nelerdir? Bu yolları bilmek neden önemlidir?
3. İnsanlarda hastalığa neden olan başlıca parazitleri yazınız.

KAYNAKLAR

- Ağalar, C. (2017). Tokzoplazmoz. A. Willke Topçu A., G. Söyletir ve M. Doğanay (Ed.), *Enfeksiyon hastalıkları ve mikrobiyolojisi*. (4. Baskı). İstanbul: Nobel Tıp Kitabevleri.
- Akbulut, A. (2017). İntestinal helmintler, nematodlar ve trematodlar. A. Willke Topçu A., G. Söyletir ve M. Doğanay (Ed.), *Enfeksiyon hastalıkları ve mikrobiyolojisi*. (4. Baskı). İstanbul: Nobel Tıp Kitabevleri.
- Altıntaş, N. (2017). Sestodlar. A. Willke Topçu A., G. Söyletir ve M. Doğanay (Ed.), *Enfeksiyon hastalıkları ve mikrobiyolojisi*. (4. Baskı). İstanbul: Nobel Tıp Kitabevleri.
- Aral Akarsu, G. (2018). Barsak ve ürogenital sistem protozoonları. Y. Akyön Yılmaz (Ed.), *Tıbbi mikrobiyoloji akıl notları*. Ankara: Güneş Tıp Kitabevleri.
- Aral Akarsu, G. (2019). Parazitler. Z.C. Karahan (Çeviri Ed.), *Basitleştirilmiş klinik mikrobiyoloji* (6. Baskı). Ankara: Nobel Yıp Kitabevleri.
- Aral Akarsu, G. (2023). Protozoonlar. Ö. Kısa (Ed.), *Sağlık bilimlerinde mikrobiyoloji temel bilgiler*. İstanbul: Ema Tıp Kitabevi.
- Dağcı, H. ve Dirim Erdoğan, D. (2018). Nematodlar. B. Şener ve B. Esen (Çeviri Ed.), *Tıbbi mikrobiyoloji ve immünoloji* (14. Baskı). Ankara: Güneş Tıp Kitabevleri.
- Deniz, Ü. ve Özer, E. (2021). Paraziter enfeksiyonlar. Ü. Deniz ve Ö.R. Önder (Ed.), *Anne çocuk sağlığı ve ilk yardım* (7. Baskı). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Görak, G. (2018). Enfeksiyon etkenlerinin genel özellikleri ve enfeksiyon oluşumu. G. Görak, S. Savaşer ve S. Yıldız (Ed.), *Bulaşıcı hastalıklar hemşireliği* (2. Baskı). İstanbul: Nobel Tıp Kitabevi.
- Görak, G. ve Savaşer, S. (2018). Kan ve diğer yollarla bulaşan enfeksiyonlar ve heşirelik bakımları. G. Görak, S. Savaşer ve S. Yıldız (Ed.), *Bulaşıcı hastalıklar hemşireliği* (2. Baskı). İstanbul: Nobel Tıp Kitabevi.
- HSGM (Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü) (Mart, 2023). Zoonotik ve Vektörel Hastalıklar Dairesi Başkanlığı. <https://hsgm.saglik.gov.tr/depo/birimler/zoonotik-vektorel-hastaliklar-db/zoonotik-hastaliklar/3-Sark-cibani/7>
- Harvey, G. (2022). School Nurse Perspectives <http://www.snp.homestead.com>
- Healt.vic (Nisan, 2023). https://www-health-vic-gov-au.translate.google.com/infectious-diseases/pedunculosis-head-lice?_x_tr_sl=en&_x_tr_tl=tr&_x_tr_hl=tr&_x_tr_pto=sc#mode-of-transmission-of-pediculus-humanus
- Hoşoğlu, S. (2017). Amipli dizanteri. A. Willke Topçu A., G. Söyletir ve M. Doğanay (Ed.), *Enfeksiyon hastalıkları ve mikrobiyolojisi*. (4. Baskı). İstanbul: Nobel Tıp Kitabevleri.

- Törüner, E.K. ve Büyükgönenç, L. (2023). *Çocuk sağlığı temel hemşirelik yaklaşımları* (3. Baskı). Ankara: Nobel Tıp Kitabevleri.
- Korkmaz, M. (2018). Trematodlar. B. Şener ve B. Esen (Çeviri Ed.), *Tıbbi mikrobiyoloji ve immünoloji* (14. Baskı). Ankara: Güneş Tıp Kitabevleri.
- Köşker, M. (2016). Adolesanda parazitler enfeksiyonlar. Y.K.Haspolat ve F. Aktar (Ed.), *Adolesan sağlığı ve hastalıkları*. İstanbul: Cinius yayınları.
- NSW (Mart, 2023). <https://www.health.nsw.gov.au/environment/headlice/Pages/treatment.aspx>
- Över, L. ve Aksoy, Ü. (2006). Parazitler canlıların davranışları üzerine etkili mi? *DEÜ Tıp Fakültesi Dergisi*, 20(2), 115-123.
- Özbel, Y. ve Özensoy Töz, S. (2017). Leishmania türleri. A. Willke Topçu A., G. Söyletir ve M. Doğanay (Ed.), *Enfeksiyon hastalıkları ve mikrobiyolojisi*. (4. Baskı). İstanbul: Nobel Tıp Kitabevleri.
- Sağlık Bakanlığı (27.03.2023). <https://www.saglik.gov.tr/TR,4076/kist-hidatik-kistik-ekinokok-koz.html>.
- Savaşer, S. (2018). Sindirim yolu ile bulaşan enfeksiyonlar ve heşirelik bakımları. G. Görak, S. Savaşer ve S. Yıldız (Ed.), *Bulaşıcı hastalıklar hemşireliği* (2. Baskı). İstanbul: Nobel Tıp Kitabevi.
- Sönmez Tamer, Z.G. ve Özbel, Y. (2017). Cryptosporidium. A. Willke Topçu A., G. Söyletir ve M. Doğanay (Ed.), *Enfeksiyon hastalıkları ve mikrobiyolojisi*. (4. Baskı). İstanbul: Nobel Tıp Kitabevleri.
- Sönmez Tamer, Z.G. ve Alkan, M.Z. (2017a). Trichomonas. A. Willke Topçu A., G. Söyletir ve M. Doğanay (Ed.), *Enfeksiyon hastalıkları ve mikrobiyolojisi*. (4. Baskı). İstanbul: Nobel Tıp Kitabevleri.
- Sönmez Tamer, Z.G. ve Alkan, M.Z. (2017b). Isospora türleri. A. Willke Topçu A., G. Söyletir ve M. Doğanay (Ed.), *Enfeksiyon hastalıkları ve mikrobiyolojisi*. (4. Baskı). İstanbul: Nobel Tıp Kitabevleri.
- Taylan Özkan A. (2018). Sestodlar. B. Şener ve B. Esen (Çeviri Ed.), *Tıbbi mikrobiyoloji ve immünoloji* (14. Baskı). Ankara: Güneş Tıp Kitabevleri.
- Tanyüksel, M. ve Ardiç, N. (2017). İntestinal ve ürogenital protozoonlar. A. Willke Topçu A., G. Söyletir ve M. Doğanay (Ed.), *Enfeksiyon hastalıkları ve mikrobiyolojisi*. (4. Baskı). İstanbul: Nobel Tıp Kitabevleri.
- Tekin Koruk, S. (2017). Sıtma. A. Willke Topçu A., G. Söyletir ve M. Doğanay (Ed.), *Enfeksiyon hastalıkları ve mikrobiyolojisi*. (4. Baskı). İstanbul: Nobel Tıp Kitabevleri.
- Ulusan Bağcı, Ö. (2023). Helmintler. Ö. Kısa (Ed.), *Sağlık bilimlerinde mikrobiyoloji temel bilgiler*. İstanbul: Ema Tıp Kitabevi.
- Yakut Akyön, Y. (2018). Ektoparazitler (Dış parazitler). B. Şener ve B. Esen (Çeviri Ed.), *Tıbbi mikrobiyoloji ve immünoloji* (14. Baskı). Ankara: Güneş Tıp Kitabevleri.
- Yazar, S., Kuk, S., Mıman, Ö. ve Saygı, G. (2016). Saygı'nın temel tıbbi parazitolojisi. Kayseri: Erciyes Üniversitesi Yayınları No:206.
- Yazar, S. ve Mıman, Ö. (2017). Ektoparazitler ve hastalıkları. Willke-Topçu A., Söyletir G. ve Doğanay M. (Ed.), *Enfeksiyon hastalıkları ve mikrobiyolojisi* (4. Baskı). İstanbul: Nobel Tıp Kitabevleri.
- Yıldız, S. (2018). Deri ve mukoza yolu ile bulaşan enfeksiyonlar ve heşirelik bakımları. G. Görak, S. Savaşer ve S. Yıldız (Ed.), *Bulaşıcı hastalıklar hemşireliği* (2. Baskı). İstanbul: Nobel Tıp Kitabevi.
- Yılmaz Kurt, F. (2021). Çocuklarda parazitler enfeksiyonlar. R. Balcı Akpınar ve S. Küçüköğlü (Ed.), *Çocuk sağlığı ve ilk yardım* (2. Baskı). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Görseller <https://stock.adobe.com/tr> web sitesinden alınmıştır.